

ความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และผู้ว่าราชการจังหวัด
ที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด

นายช่วง เฉลียวฉลาด

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974 - 566 - 789 - 7

011447

I1083442b

EXPECTATION OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND GOVERNORS
TOWARD THE ROLES OF THE PROVINCIAL SCHOOL SUPERINTENDENTS

Mr.Thumrong Chaleiwchalard

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหาราชการจังหวัด
ที่มีต่อบทบาทของศึกษานิการจังหวัด

โดย นายช่วง เจ็ดยวดฉลาด

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐนิภา กุปรักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษิต

..... คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)
รักษาการในตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรชัย ตันติเมธิ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐนิภา กุปรักษ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษาและผู้อำนวยการจังหวัด
ที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด

ชื่อนิติติ นายขำรง เฉลียวฉลาด

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐนิภา คุปรัตน์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และผู้อำนวยการจังหวัด
ที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และผู้อำนวยการ
จังหวัด ที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้อำนวยการจังหวัด
จำนวน 72 คน กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัดจำนวน 72 คน กลุ่มผู้อำนวยการศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 63 คน กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
กรมสามัญศึกษาในภูมิภาค จำนวน 300 คน และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
ในภูมิภาค จำนวน 313 คน รวม 820 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน เป็นแบบตรวจสอบรายการซึ่งถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบตรวจสอบรายการซึ่งถามเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ทั้งสามท่าน

3. การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามส่งไปจำนวน 820 ฉบับ ได้รับกลับคืน 559 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 68.17 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของกลุ่มประชากรทั้งสองกลุ่มด้วยค่า t (t -test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี และมีวุฒิปริญญาตรี
2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัดปรากฏดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และผู้อำนวยการจังหวัด ที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ ทั้งด้านบริการและประสานงานอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดทำข้อมูลสถิติและวางแผนอยู่ในระดับมาก ด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก และรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก

2.2 ความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และผู้อำนวยการจังหวัด ที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ ทั้งด้านบริการและประสานงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ด้านการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และเมื่อรวมทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

Thesis Title : Expectation of Educational Administrators and
Governors toward the Roles of the Provincial
School Superintendents

Name : Mr. Thumrong Chaleiwchalard

Thesis Advisor : Assistant Professor Natnipa Cooperat, Ph.D.

Department : Educational Administration

Academic Year : 1985

ABSTRACT

The Objectives of the Researchs :

1. To study expectations of Educational Administrators and Governors to the role of the Provincial School Superintendents
2. To compare expectations of Educational Administrators and Governors to the role of the Provincial School Superintendents

Research Procedures :

1. The total population in this study included 820 persons who are 72 Governors, 72 Provincial School Superintendents, 63 Provincial Non-Formal Educational Centre Directors, 300 Provincial Secondary School Directors and 313 Provincial Private School Directors.

2. The instrument used in this study were questionnaires, each of which consisted of the two Parts : a checklist for the informant's personal data, a rating scale for the informant's expectation to the role of Provincial School Superintendents.

3. A total of 820 questionnaires were distributed by post. Of these 559 or 68.17 percent were returned. The data were then analysed by the use of percentage, arithmetic means and standard deviation, and test the hypotheses to compare between the pair by t-test.

Conclusions :

1. Most members of population are more than women, they were 41-50 year old and have a Bachelor's Degree.

2. The expectation of Educational Administrators and governors to the Role of Provincial School Superintendents are as follows :

2.1 The average of arithmetic means of population for service and coordination role are high criterion, for information and planning role are high criterion, for follow up role are high criterion, and all of the role are high criterion.

2.2 There was significantly at .05 level concerning the expectation to the service and coordination role and .05

level concerning the expectation to the information and planning role, at .05 level concerning the follow up role, and at .05 level concerning the expectation to the three role of Provincial School Superintendent as persived by Educational Administrators and Goveners. The hypothesis are rejected.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีตามวัตถุประสงค์ได้ก็ด้วยความ
 กรุณาเอาใจใส่เป็นพิเศษจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉวีนิภา คุปรัตน์ อาจารย์
 ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้ข้อคิด คำแนะนำ การแก้ไขปรับปรุง เกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง
 วิทยานิพนธ์ การออกแบบ การวิจัย การดำเนินการวิจัย จนการดำเนินการวิจัย
 แล้วเสร็จ นอกจากนี้ยังได้รับการแนะนำแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม จากผู้ทรง
 คุณวุฒิต่อไปนี้คือ อาจารย์ชงค์ วงษ์จันทร์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 นายบรรจง ชูสกุลชาติ อธิบดีกรมอาชีวศึกษา นายคุณฎี วงศ์ศิธร
 ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดร.ประมวช
 เสนาฤทธิ์ นักวิชาการ 6 กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราศุสย์ นายชวรงค์ อมโร หัวหน้าฝ่าย
 ทะเบียนประวัติ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัย
 รู้สึกทราบดีซึ่งในความกรุณาที่ได้รับจากท่านที่ได้อกล่าวนามมาแล้วข้างต้น และ
 ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือให้การวิจัยนี้
 ดำเนินไปได้สะดวก และทันเวลาที่กำหนดได้แก่ อาจารย์ชงค์ วงษ์จันทร์ นาย
 ประจวบ วัจนะรัตน์ นายประสาน ปิ่นกุ่มภักดิ์ ที่ได้มีหนังสือขอความร่วมมือ
 การวิจัยไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทำให้ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
 ด้วยดี คุณสุรัตน์ สืบสาย ช่วยรวบรวมแบบสอบถาม และทีมวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
 คุณไพฑูรย์ กฤษเพชร ผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือการวิเคราะห์ข้อมูล และคุณพรพนทิพย์
 เฉลียวฉลาด ผู้ให้การสนับสนุนค่ากำลังใจ และค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผู้วิจัยขอขอบ
 พระคุณทุกท่านที่ได้อกล่าวนามมา ณ โอกาสนี้เช่นกัน

ชวรงค์ เฉลียวฉลาด

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
2 ข้อเขียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ประวัติและความเป็นมาของตำแหน่งศึกษานิการจังหวัด.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการศึกษา.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิการจังหวัด.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน.....	34
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำขอมูสสถิติ.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน.....	50
แนวคิดเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล.....	57
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล.....	69
กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การเลือกแบบสอบถามและการปรับปรุงแบบสอบถาม.....	71
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5 สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	195
สรุปผลการวิจัย.....	197
อภิปรายผลการวิจัย.....	200
ข้อเสนอแนะ.....	209
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	210
บรรณานุกรม.....	211
ภาคผนวก.....	215
ประวัติผู้เขียน.....	235

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างประชากร... 73
2	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิ ทางการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติ หรือรักษาการใน ตำแหน่งนั้น 79
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคาดหวังของ ผู้บริหารการศึกษา และผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับบทบาทของ ศึกษานิเทศก์จังหวัด..... 81
4	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และ ผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด..... 83
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคาดหวัง ของ ผู้บริหารการศึกษา และผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับบทบาทของ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการบริการและประสานงาน..... 85
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคาดหวังของ ผู้บริหารการศึกษา และผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับบทบาทของ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการจัดทำข้อมูลสถิติและวางแผน..... 98
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคาดหวังของ ผู้บริหารการศึกษา และผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับบทบาทของ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการติดตามและประเมินผล..... 108
8	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และ ผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการบริการและประสานงาน..... 113

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการจัดทำข้อมูลสถิติ และวางแผน.....	125
10	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการติดตามและประเมินผล.....	135
11	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของศึกษานิเทศก์จังหวัด กับผู้บริหารการศึกษาอีก 3 กลุ่ม เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการบริการและประสานงาน.....	140
12	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของศึกษานิเทศก์จังหวัด กับผู้บริหารการศึกษาอีก 3 กลุ่ม เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการจัดทำข้อมูลสถิติและวางแผน.....	153
13	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของศึกษานิเทศก์จังหวัด กับผู้บริหารการศึกษาอีก 3 กลุ่ม เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการติดตามและประเมินผล.....	163
14	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของศึกษานิเทศก์จังหวัด กับผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการบริการและประสานงาน.....	168
15	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของศึกษานิเทศก์จังหวัดกับผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการจัดทำข้อมูลสถิติและวางแผน.....	180
16	เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของศึกษานิเทศก์จังหวัด กับผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้านการติดตามและประเมินผล.....	190